

5.SINIF 6. ÜNİTE

Fenbilimim.com

İnsan ve Çevre

BİR PARKA GERİ DÖNEN 14 KURT VE ARDINDAN YAŞANAN MUCİZELER!

ABD'deki Yellowstone Ulusal Parkı'nda yaşayan kurtlar geyik, antilop, bizon ve yaban koyunlarıyla beslenirdi. 1926'da avcılık sonucu kurtların tamamı yok oldu. Bu sebeple kurtların besin kaynağı olan geyikler aşırı üremeye başladı. Geyik miktarının parkın taşıma kapasitesini aşmasını önlemek için park idaresi tarafından geyik sürüsündeki bazı bireyler 1968'de öldürüldü. Halkın baskısı sonucu öldürme işlemi durduruldu. Geyiklerin sayısı hızla arttı. Kavak ağacıyla ve söğütle beslenen geyikler, bu ağaçların dolayısıyla parkın bitki örtüsünün neredeyse yok olmasına sebep oldu. Söğütlerle beslenen diğer bir canlı olan kunduzlar da bölgeyi terk etti.

Kurt popülasyonunun toparlanmasını hızlandırmak isteyen koruma ekologları, 70 yıl sonra Yellowstone Ulusal Parkı'na bir düzineye yakın kurt bıraktı. 1995'te kurtların dâhil olmasıyla parkta değişiklikler gözlemlendi. Kurtlar geyiklerle beslendiği için geyiklerin sayısı azaldı. Kurtların gelmesi geyiklerde davranış değişikliklerine neden oldu. Geyikler kolayca avlanabilecekleri vadi ve boğazlardan uzak durmaya başladı.

Kurtların olduğu bölgeye yaklaşamadıkları için de o bölgede kavak ağaçları büyüdü ve ağaçların sayısı arttı. Ağaçların sayısının artması ve ormanlık alanların yeniden oluşması sonucu kuş türlerinin sayısı arttı. Söğütler de dere kenarında yeniden büyümeye başladı. Kunduzların tekrar bölgeye gelmesiyle ördekler, su samurları, balıklar ve amfibiler için yeni yaşam alanları oluşmaya başladı. Kurtların çakalları öldürmesiyle tavşan ve farelerin sayısı arttı.

Tavşan ve farelerle beslenen diğer canlıların sayısında da artış oldu. Karga ve akbabalar leşler için bölgeye geldi. Bitki örtüsü geliştikçe erozyon hızı azaldı ve nehirler daha az menderes yaptı. Su kanalları genişledi ve daha çok havuz oluştu. Kurtların gelmesiyle yeniden canlanan park ve bitki örtüsü nehir kıyılarını sağlamlaştırdı.

Kurtlar, geyikleri avlayarak geyiklerin sayılarının azalmasına neden olsalar da hükmettikleri bölgede birçok canlının yaşamasına, bölgede canlı çeşitliliğinin oluşmasına ve çevrenin fiziksel değişimine katkı sağladı.

Konu Anlatımı, Çalışma Kağıtları ve Yeni Nesil Sorular

www.fenbilimim.com

Siteye ulaşmak için karekodu okut

5.SINIF 6. ÜNİTE

Fenbilimim.com

Biyçeşitlilik

BIYOÇEŞİTLİLİK VE DOĞAL YAŞAM

Biyçeşitlilik: Bir bölgede yaşayan canlı çeşitlerinin sayıca zenginliğine denir.

Habitat: Bir canlının yaşamını devam ettirdiği yaşam alanına denir.

Ekosistem: Canlıların habitatları ile birlikte diğer canlılarla oluşturduğu yapıya denir.

BIYOÇEŞİTLİLİĞİN ÖNEMİ:

- ❖ İnsanın temel ihtiyaçlarının karşılamasını sağlar.
- ❖ Bir ülkenin doğal zenginliğidir.
- ❖ Su ve toprak kirliliğinin giderilmesine katkı sağlar.
- ❖ Erozyonun önlenmesine katkı sağlar.
- ❖ Tarım ve sanayi alanında katkı sağlar.
- ❖ Ekonomiye katkı sağlar.
- ❖ Doğa turizmine katkı sağlar.

BIYOÇEŞİTLİLİĞİ TEHDİT EDEN UNSURLAR:

- ❖ Aşırı otlatma ile meraların tahrip edilmesi
- ❖ Evsel atıkların oluşturduğu çevre kirliliği
- ❖ Düzensiz ve aşırı zirai ilaç kullanımı
- ❖ Küresel ısınma
- ❖ Nüfus artışı ve plansız kentleşme
- ❖ Aşırı avlanma
- ❖ Genetiği değiştirilmiş organizmalar (GDO)

BIYOÇEŞİTLİLİĞİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

◆ İklim

◆ Doğal Afetler

◆ Coğrafi Konum

◆ Toprak Yapısı

◆ Yeryüzü Şekilleri

Ülkemiz, ve değişik iklim çeşitlerinin görülmesi sebebiyle biyoçeşitlilik bakımından Dünya'nın önde gelen ülkelerinden biridir.

Biyçeşitliliğin en fazla olduğu yerler yağmur ormanlarıdır. Çöl ve kutup ekosistemlerinde biyoçeşitlilik en azdır.

Dünya üzerinde nesilleri tükenen bazı canlılar:

Tazmanya kaplanı, dinazor, mamut, dodo, quagga, moa kuşu, keseli kurt ve hazar kaplanı Dünya'da nesli tükenen canlılara örnektir.

Ülkemizde yaşamış ve nesli tükenmiş bazı hayvanlar:

Anadolu panteri, Anadolu parsi, Anadolu aslanı, Asya fili, Mersin balığı, çita, çizgili sırtlan ülkemizde nesli tükenen canlılara örnektir.

Dünya'da nesli tükenme tehlikesiyle karşı karşıya olan hayvanlar:

Kutup ayıları, büyük pandalar, Afrika fili, gergedan, bazı balina çeşitleri ve Meksika yunusu nesli tükenme tehlikesi olan başlıca hayvanlardır.

Ülkemizde nesli tükenme tehlikesiyle karşı karşıya olan hayvanlar:

Kelaynak, deniz kaplumbağası, alageyik, yaban kedisi, bozayı, ceylan, Akdeniz foku ve telli turna ülkemizde nesli tükenme tehlikesi olan başlıca hayvanlardır.

Ülkemizde nesli tükenme tehlikesiyle karşı karşıya olan bitkiler:

Kardelen çiçeği, göl soğanı, çiğdem ve salep yapımında kullanılan orkide gibi bitkiler ekonomik değeri yüzünden bilinçsizce toplandığından nesilleri yok olma tehlikesindedirler.

